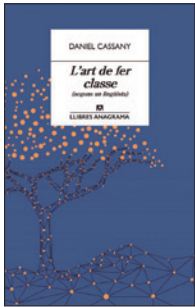




Ressenyes

L'art de fer classe (segons un lingüista)

CASSANY, D.
Barcelona. Anagrama, 2021



A causa de la maleïda pandèmia del coronavirus, l'any 2020 a l'Estat espanyol, i també en altres països el 2021, sovint les

aules han estat buides i les classes, allà on no hi ha hagut una bretxa digital que impedisís la comunicació per Internet, s'han traslladat a un hàbitat virtual d'aplicacions informàtiques i de plataformes computacionals que han fet possible una certa transmissió dels continguts escolars en aquesta conjuntura anòmala, enmig del desassossec i de la inquietud de docents, estudiants i famílies.

Potser com un efecte inevitable d'aquest desassossec i d'aquesta inquietud, educar en els temps del coronavirus ha comportat també una certa nostàlgia de l'escola d'abans de la pandèmia, un cert enyor de les aules, enteses com un temps i un escenari compartits, i una certa reflexió sobre el que l'escola ha estat i sobre el que potser

haurà de ser en el futur. Durant el temps en què vam viure allunyats dels centres educatius la pandèmia va mostrar clarament que no hi ha cap tecnologia digital ni educació a distància que substitueixi el poder de les paraules a les aules, ni cap comunicació en línia que sigui capaç de teixir els vincles i els aprenentatges que s'enllacen a classe amb els fils de parlar, d'escoltar, de llegir, d'escriure i d'entendre el que s'escolta, el que es llegeix i el que s'escriu.

D'aquí ve que en aquests temps convulsos sigui essencial tornar a subratllar el teixit ètic i comunicatiu de l'educació, aquesta oridura d'afectes, converses, lectures i escriptures que fan possible l'aprenentatge compartit del coneixement escolar i social. En aquest afany, el darrer llibre de Daniel Cassany, aparegut enmig de la desolació de la pandèmia, constitueix un ajut innegable.

Daniel Cassany és un lingüista i professor català que ha realitzat un intens treball sobradament conegut com a formador, investigador i divulgador. Els seus assajos inicials sobre el món de l'escriptura a final del segle passat (*Descriure escriure, Construir l'escriptura...*) van donar lloc, al llarg dels darrers anys, a un creixent interès per les pràctiques lletrades contemporànies, i especialment per la lectura i l'escriptura

en línia (*Rere les línies, En línia: Llegir i escriure a la xarxa...*). En tota la seva obra (llibres, capítols en edicions col·lectives, articles acadèmics, textos en webs i blogs...) és d'agrair un to divulgatiu que fuig de la fullaraca discursiva de certa escriptura acadèmica i que és capaç de conjugar el rigor dels arguments amb la voluntat de fer-se entendre i de compartir sabers.

L'art de fer classe constitueix una novetat relativa respecte a la trajectòria editorial de Daniel Cassany, atès que aquesta vegada ha escrit un llibre mitjançant el qual, a partir dels seus coneixements com a lingüista i de les seves destreses com a docent (i de vegades de la seva memòria personal), s'adreça a les mestres i als mestres, i especialment a qui ensenya llengua (o llengües), en la convicció que «avui l'aprenent és el centre de l'aula i importa més crear situacions d'aprenentatge que no pas donar lliçons o ensenyar». Tal com assenyala al començament del llibre, «es difícil descriure el que passa a l'aula», per la qual cosa insisteix a dir que «els docents som com els metges: hem d'entendre els pacients, relacionar-nos-hi bé, diagnosticar-los i oferir-los bons tractaments».

Amb anècdotes i escenes de la vida quotidiana a les aules com

a teló de fons, Cassany analitza, entre altres qüestions, el primer dia de classe; l'atenció a la diversitat de l'alumnat; l'aprenentatge cooperatiu; la conducta no verbal; els entorns virtuals d'aprenentatge; les tecnologies digitals; la comprensió oral, escrita i digital; la parla a l'aula i davant de l'ordinador; les pràctiques escolars i socials de l'escriptura... En totes i cadascuna de les pàgines del llibre Cassany opta, en nom de l'eficàcia comunicativa, per un ús diàfan del llenguatge que contribueix a aclarir les idees i els arguments i pel recurs a abundants quadres en els quals es recullen instruccions d'ús, criteris d'avaluació, activitats, orientacions metodològiques, interrogants d'observació de la interacció a l'aula o eines didàctiques que constitueixen un ajut valuós a l'hora de formar-se (i d'informar-se) sobre l'ofici d'educar i de prendre decisions en el desenvolupament de les tasques docents.

I tot això amb una consciència absoluta sobre el poder del llenguatge en l'educació, atès que «aprenem escoltant l'interlocutor, però també amb l'activitat de verbalitzar les nostres idees i sensacions i amb l'oportunitat de construir sentit amb les paraules».

Carlos Lomas

lomascarlos@gmail.com